

Проект закону

ЗАКОН УКРАЇНИ

«Про основні засади державної політики формування безбар'єрного суспільства в Україні»

Цей Закон визначає правові та організаційні засади формування і реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства, встановлює її мету, завдання, засади, принципи, ключові напрями та механізми, права та обов'язки суб'єктів такої політики, з метою забезпечення рівних можливостей, доступу людей до праці, освіти, процесів, житла, об'єктів інфраструктури, послуг, інформації, комунікацій та участі в суспільному житті.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Терміни та визначення

У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

адаптивні товари — спеціально розроблені або модифіковані предмети, які допомагають людині жити незалежно, долати фізичні, сенсорні чи когнітивні бар'єри та виконувати щоденні дії з комфортом і гідністю.

бар'єр — будь-який чинник, зокрема фізичний, архітектурний, технологічний, інформаційний, комунікаційний, ставленнєвий, а також такий, що є результатом політики або практики, який перешкоджає повноцінній та рівній участі в житті суспільства будь-якої людини, у тому числі людей, які можуть зазнавати дискримінації за ознаками, визначеними законами України та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

безбар'єрність — загальний підхід до формування та реалізації державної політики для гарантування можливостей усіх суспільних груп брати участь в усіх сферах життєдіяльності, що передбачає практичне втілення принципів інклюзії, доступності, рівного доступу та рівних можливостей.

безбар'єрне суспільство — форма суспільних відносин, за якої шляхом реалізації державної політики, впровадження та дотримання відповідних норм, розвитку практик, систем, ресурсів, мереж, просторів, інфраструктури, форматів та каналів комунікації забезпечується усунення

та недопущення бар'єрів, що обмежують чи можуть обмежувати рівний доступ людини до можливостей, благ і послуг, а також її повноцінну участь у всіх сферах життєдіяльності, незалежно від ознак, визначених законами України та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

доступність — інтегральна властивість суспільного середовища, за якої кожна людина або суспільна група людей може повноцінно користуватися простором, сервісами, інформацією та можливостями участі.

інклюзія — спосіб планування, ухвалення рішень і взаємодії, який враховує індивідуальні потреби та особливості людини та забезпечує можливість вибору, участі та персонального налаштування умов у будь-якій сфері життєдіяльності.

комерційні послуги — послуги, що надаються суб'єктами господарювання на ринкових засадах за плату для невизначеного кола споживачів і не віднесені законодавством до публічних послуг або послуг загального користування. До комерційних послуг належать, зокрема, послуги у сферах гостинності, роздрібно́ї торгівлі, громадського харчування, фармацевтичної діяльності, зв'язку та електронної комерції. Оплата за такі послуги здійснюється споживачем безпосередньо або через механізми відшкодування.

людина — будь-яка фізична особа незалежно від громадянства та інших ознак; у цьому Законі термін «людина» вживається для позначення суб'єкта прав і свобод у сфері публічно-правових відносин, якщо інше прямо не передбачено законом.

людина з досвідом війни — людина, яка внаслідок збройної агресії проти України брала участь у її відсічі чи стримуванні або зазнала негативних наслідків воєнних дій. До цієї категорії належать особи, статус яких визначено законами України та яким встановлено спеціальні гарантії у зв'язку з війною, зокрема ветерани війни, особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, члени сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України, внутрішньо переміщені особи, волонтери, діти, які постраждали від воєнних дій, та інші особи, щодо яких законами України передбачено відповідні гарантії.

людина старшого віку — людина, яка досягла етапу індивідуального розвитку, що охоплює період від 60 років і старше.

послуги загального користування — послуги, що надаються необмеженому колу споживачів на недискримінаційних умовах у фізичному, інформаційному чи цифровому середовищі незалежно від форми власності надавача, включаючи, але не обмежуючись: адміністративними послугами; житлово-комунальними послугами; пасажирськими перевезеннями та послугами транспортної інфраструктури; послугами у сферах освіти, науки, культури, молодіжної політики, фізичної культури і спорту, утвердження української національної та громадянської ідентичності, охорони здоров'я та громадського здоров'я, соціальних послугах; поштовими, логістичними та кур'єрськими послугами; електронними комунікаціями та доступом до мережі Інтернет; фінансовими послугами, у тому числі банківськими, платіжними, страховими, у частині доступності місць та сервісів обслуговування; роздрібною торгівлею і громадським харчуванням; готельними та туристичними послугами; електронною комерцією та сервісами дистанційного обслуговування.

рівність — принцип, за яким усі люди визнаються рівними у своїй гідності, правах, обов'язках і можливостях, користуються рівним захистом і благами відповідно до законодавства без будь-якої дискримінації.

формат легкого читання — спеціальний формат подачі текстової інформації, у якому інформація подається дуже просто, розбірливо, доступно і повільно, з урахуванням потреб людини з інтелектуальними, когнітивними, ментальними, психічними порушеннями, а також людини, яка навчається читати або вивчає мову.

формат простої мови — спосіб подання інформації, за якого слова, речення і структура тексту є максимально зрозумілими для більшості людей, зокрема й тих, хто має обмежений словниковий запас, низький рівень когнітивного функціонування, розлади мови і мовлення, низький рівень читання, письма або перебуває в стресі.

Терміни «людина з інвалідністю» ідентичний терміну «особа з інвалідністю», «розумне пристосування», «універсальний дизайн», «дискримінація за ознакою інвалідності» вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у Конвенції про права осіб з інвалідністю.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Конвенції про права осіб з інвалідністю, законах України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «Основи законодавства України про охорону

здоров'я», «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я», «Про фізичну культуру і спорт», «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», «Про основні засади молодіжної політики», «Про особливості надання (публічних) електронних публічних послуг», «Про регулювання містобудівної діяльності».

Стаття 2. Законодавство щодо державної політики формування безбар'єрного суспільства

1. Законодавство про державну політику формування безбар'єрного суспільства складається з Конституції України, міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, цього Закону, інших законів України та нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до них.

2. Якщо міжнародним договором України, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 3. Мета та завдання державної політики формування безбар'єрного суспільства

1. Метою державної політики формування безбар'єрного суспільства є створення умов, необхідних для реалізації рівних прав і можливостей усіх людей, відповідно до статті 24 Конституції України.

2. Завданнями державної політики формування безбар'єрного суспільства є:

1) виявити, усувати, запобігати і не створювати нові бар'єри, у визначених цим Законом напрямках реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства, зокрема у фізичному середовищі, транспорті, інформації і комунікації, інформаційно-комунікаційних технологіях, навчанні, зайнятості, програмах і послугах та публічних закупівлях тощо;

2) забезпечити рівний доступ до житла, інфраструктури, об'єктів життєдіяльності, послуг, інформації та комунікацій, а також цифрових рішень для всіх людей;

3) впровадити підходи універсального дизайну, розумного пристосування, форматів простої мови, легкого читання та допоміжних технологій;

- 4) підвищити інституційну спроможність органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів у частині планування, надання та контролю доступних послуг, інформації та цифрових сервісів;
- 5) забезпечити ефективні механізми моніторингу, оцінки та нагляду за реалізацією державної політики безбар'єрності, включно з відкритими даними та регулярною звітністю;
- 6) інтегрувати принципи безбар'єрності у всі сфери державної політики та господарської діяльності;
- 7) забезпечити участь громадськості у процесах формування, реалізації та оцінки політики безбар'єрності;
- 8) утверджувати безбар'єрність як суспільну норму і запобігати соціальній ізоляції людей;
- 9) створити механізми підтримки людей з різними стартовими позиціями (зокрема людей з інвалідністю, людей з досвідом війни, молоді з сільських регіонів);
- 10) інші завдання, визначені законодавством.

Стаття 4. Принципи державної політики формування безбар'єрного суспільства

Державна політика формування безбар'єрного суспільства здійснюється з визнанням і дотриманням таких принципів:

- 1) визнається, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека є найвищою соціальною цінністю;
- 2) усі люди мають право на належне ставлення та повагу до їхньої гідності, незалежно від стану здоров'я та інших ознак;
- 3) кожна людина має мати можливість самостійно формувати життя, якого прагне;
- 4) усуваються наявні бар'єри, забезпечується доступ людини до повної та рівної участі в житті суспільства;
- 5) люди мають мати змістовні альтернативи та право на власний вибір, за потреби — із підтримкою;
- 6) забезпечується залучення представників громадянського суспільства, зокрема людей з інвалідністю, людей старшого віку, батьків, молоді та їхніх організацій, до процесу прийняття рішень;
- 7) стандарти та нормативно-правові акти державної політики формування безбар'єрного суспільства регулярно розробляються, оновлюються та переглядаються з метою досягнення найвищого рівня доступності;
- 8) забезпечується міжсекторальна та міжвідомча взаємодія між органами влади, бізнесом, науковими установами та громадськістю;

- 9) забезпечується відкритість процесу прийняття рішень і надання регулярної публічної звітності;
- 10) формування державної політики формування безбар'єрного суспільства відбувається на основі наукових досліджень та перевірених даних.

Стаття 5. Сфера дії Закону та основні напрями державної політики

1. Сферою застосування цього Закону є відносини, які виникають в процесі формування та реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства.

2. Учасниками державної політики формування безбар'єрного суспільства є:

- 1) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають на території України;
- 2) органи державної влади;
- 3) органи місцевого самоврядування;
- 4) суб'єкти господарювання незалежно від організаційно-правової форми та форми власності.

3. Державна політика формування безбар'єрного суспільства реалізується за такими основними напрямками:

- 1) фізична безбар'єрність — забезпечення доступності пішохідної інфраструктури, транспортної інфраструктури та рухомого складу, а також будівель і споруд; інтеграція вимог доступності та універсального дизайну до просторового планування і будівельних регламентів; поетапне оновлення міських просторів і доступу до житла; організація сервісів доступності та супроводу на транспорті загального користування; здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням обов'язкових норм; установлення відповідальності за їх недотримання;
- 2) інформаційна безбар'єрність — забезпечення можливості отримання інформації у форматі, який є зручним для користувача, у потрібному місці та в потрібний час, включаючи різні засоби передачі інформації (текстові, візуальні, аудіальні, тактильні тощо), приділяючи особливу увагу доступності інформації для людей з порушеннями слуху, зору та іншими сенсорними порушеннями, що впливають на сприйняття інформації, із урахуванням сумісності з допоміжними технологіями.
- 3) цифрова безбар'єрність — обов'язкове дотримання вимог доступності вебресурсів, мобільних застосунків, електронних інтерфейсів і терміналів самообслуговування органами державної влади, органами

місцевого самоврядування та надавачами масових цифрових послуг; установлення відповідальності за їх недотримання;

4) суспільна та громадянська безбар'єрність — створення умов для участі людини у повноцінному житті громади та в політичних і демократичних процесах; забезпечення рівного доступу до послуг і інформації; утвердження української національної та громадянської ідентичності; безбар'єрне користування міськими просторами і архітектурної доступності житлових будинків; доступ до послуг охорони здоров'я, підтримки й догляду за потреби; забезпечення доступу до безоплатної правничої допомоги, до роботи, культурних, спортивних, освітніх, комунальних та інших послуг в громаді;

5) економічна безбар'єрність — створення умов для продуктивної зайнятості людини, у тому числі шляхом субсидування робочих місць, надання роботодавцю компенсації та реалізації програми перенавчання, зокрема дорослих; підтримки самозайнятості та підприємництва молоді, осіб з інвалідністю, людей з досвідом війни та людей старшого віку;

6) освітня безбар'єрність — забезпечення інклюзивного навчання від дошкільної освіти до закладів вищої освіти та навчання дорослих упродовж життя з метою самореалізації та участі в ринку праці.

4. Обов'язкові вимоги (стандарти) та порядок реалізації механізмів і напрямів, визначених цією статтею, затверджує Кабінет Міністрів України.

Встановлення підвищених вимог не забороняється, за умови що вони не знижують обов'язкових вимог, визначених цим Законом та актами Кабінету Міністрів України.

Стаття 6. Права та обов'язки людини у державній політиці формування безбар'єрного суспільства

1. Кожна людина має право на доступ до товарів, робіт, послуг, об'єктів і просторів, транспорту, освіти, праці, інформації та цифрових сервісів на умовах рівності та недискримінації, з повагою до гідності та права людини самостійно формувати життя, якого вона прагне.

2. Для реалізації права, визначеного частиною першою цієї статті, забезпечуються застосування вимог доступності та універсального дизайну, а у випадках, коли без індивідуальних рішень реалізація прав є ускладненою чи неможливою, — розумне пристосування з використанням допоміжних технологій і інклюзивних практик надання послуг та організації процесів з метою забезпечення рівного за обсягом і якістю доступу та рівних можливостей.

3. Людина має право на розумне пристосування під час отримання послуг, участі у заходах і користування об'єктами; відмова в такому пристосуванні не допускається, крім випадків, прямо встановлених законом, і має бути належно вмотивованою та підлягає оскарженню.
4. Людина має право користуватися допоміжними технологіями, засобами та/або супроводом під час отримання послуг і є вправі попередньо повідомити надавача послуг про індивідуальні потреби для організації розумного пристосування у порядку, визначеному законом та стандартами.
5. Людина має право отримувати своєчасну, повну та достовірну інформацію про наявні безбар'єрні рішення, умови доступу та способи їх використання, а також інформацію у доступних форматах, зокрема простою мовою, із субтитруванням, аудіоописом, перекладом українською жестовою мовою, шрифтом Брайля та іншими форматами.
6. Людина має право брати участь у прийнятті рішень щодо державної політики формування безбар'єрного суспільства на національному та місцевому рівнях через публічні консультації, дорадчі органи та інші інструменти участі. Залучення здійснюється на засадах солідарності, справедливого ставлення та рівності, із забезпеченням репрезентативності та інклюзивності учасників і гендерного балансу відповідно до законодавства.
7. Людина має право подати скаргу щодо порушення вимог безбар'єрності надавачу послуг та/або до органу державного нагляду (контролю), а також звернутися до суду та/або до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; подання скарги чи звернення не може бути підставою для будь-яких форм переслідування або обмеження прав.
8. Людина має право на безоплатну правничу допомогу у випадках і в порядку, визначених законом.
9. Реалізація прав, визначених цією статтею, не може бути підставою для відмови у наданні послуги або обмеження доступу, крім випадків обмежень, визначених законом.
10. Люди зобов'язані дотримуватися правил безпечного і належного користування об'єктами та сервісами, не створювати перешкод доступності для інших людей та повідомляти надавачів послуг про індивідуальні потреби, необхідні для організації розумного пристосування.

Стаття 7. Гарантії органів державної влади та органів місцевого самоврядування у державній політиці формування безбар'єрного суспільства

1. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування забезпечують формування та реалізацію державної політики формування безбар'єрного суспільства шляхом створення нормативно-правових, організаційних і фінансових умов для забезпечення реалізації прав і свобод людини, у тому числі через розроблення, впровадження та актуалізацію методичних документів щодо доступності та універсального дизайну у порядку, визначеному законодавством.
2. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування забезпечують доступність об'єктів та послуг, що належать їм на праві власності або перебувають в їхньому управлінні чи користуванні, а також інтегрують вимоги цього Закону до державних і місцевих стратегій, програм, планів та проєктів (у тому числі під час планування закупівель, будівництва, реконструкції та надання електронних публічних послуг) з дотриманням спеціального законодавства.
3. Контроль за дотриманням вимог законодавства щодо забезпечення доступності та інклюзивності об'єктів і послуг здійснюють органи державного нагляду (контролю) у межах повноважень, визначених законом, з урахуванням державних будівельних норм. Державний архітектурно-будівельний контроль і нагляд здійснюються в порядку та обсязі, визначених законом, щодо дотримання вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, у тому числі державних будівельних норм і правил під час виконання підготовчих та будівельних робіт.
4. З метою прозорості та підзвітності органи державної влади та органи місцевого самоврядування щороку оприлюднюють звіти про стан реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства за індикаторами, затвердженими Кабінетом Міністрів України, у строки та в порядку, визначені законодавством.

РОЗДІЛ II

Повноваження суб'єктів державної політики формування безбар'єрного суспільства

Стаття 8. Суб'єкти державної політики формування безбар'єрного суспільства

Суб'єктами державної політики формування безбар'єрного суспільства є:

1. Верховна Рада України;
2. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини;
3. Представник Президента України з питань безбар'єрності;
4. Кабінет Міністрів України;
5. центральні органи виконавчої влади;
6. Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування;
7. Рада міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві державні адміністрації;
8. інститути громадянського суспільства, зокрема громадські об'єднання.

Стаття 9. Участь Верховної Ради України у державній політиці формування безбар'єрного суспільства

Верховна Рада України в межах повноважень, визначених Конституцією України:

- 1) здійснює законодавче забезпечення державної політики формування безбар'єрного суспільства;
- 2) заслуховує щорічну Національну доповідь про стан реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства;
- 3) проводить парламентські слухання з питань реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства;
- 4) здійснює парламентський контроль щодо реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства в інших формах, визначених законом.

Стаття 10. Участь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у державній політиці формування безбар'єрного суспільства

1. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини у рамках здійснення парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод людини та громадянина та захистом прав кожного на території України і в межах її юрисдикції:

- 1) здійснює контроль за дотриманням прав і свобод людини і громадянина у сфері забезпечення державної політики формування безбар'єрного суспільства;
- 2) надає пропозицій щодо вдосконалення законодавства у сфері формування та реалізації державної політики зі створення безбар'єрного простору в Україні;

- 3) розглядає звернення осіб та/або груп осіб з питань порушення прав і свобод людини і громадянина щодо безбар'єрного доступу до послуг, транспорту, інформації, освіти, праці та цифрових сервісів;
- 4) висвітлює у щорічній доповіді питання додержання прав і свобод людини і громадянина у сфері державної політики з формування безбар'єрного суспільства;
- 5) здійснює інші повноваження, визначені Конституцією і законами України.

Стаття 11. Повноваження Кабінету Міністрів України у реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства

1. Кабінет Міністрів України:

- 1) координує формування та реалізацію державної політики формування безбар'єрного суспільства;
- 2) визначає серед центральних органів виконавчої влади національного координатора державної політики формування безбар'єрного суспільства, а також члена Кабінету Міністрів України, через якого спрямовується і координується діяльність такого координатора; забезпечує організаційні, кадрові та фінансові умови діяльності національного координатора в межах бюджетного законодавства;
- 3) схвалює Національну стратегію формування безбар'єрного суспільства та затверджує план заходів з її реалізації;
- 4) забезпечує фінансування реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України, та координацію державних цільових програм у цій сфері;
- 5) координує діяльність центральних органів виконавчої влади та місцевих державних адміністрацій щодо реалізації цього Закону;
- 6) затверджує Положення про Раду безбар'єрності та визначає порядок її взаємодії з органами виконавчої влади, іншими державними органами та інститутами громадянського суспільства;
- 7) у випадках, передбачених законом, встановлює обов'язкові вимоги та порядок реалізації механізмів і напрямів, визначених цим Законом, а також затверджує методики моніторингу, індикатори та звітність, зокрема порядок підготовки щорічної Національної доповіді;
- 8) забезпечує інтеграцію положень міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, у державну політику формування безбар'єрного суспільства;
- 9) забезпечує ресурсне, організаційне та методичне супроводження реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства.

2. З метою координації державної політики формування безбар'єрного суспільства, забезпечення участі заінтересованих сторін, експертизи та моніторингу її реалізації утворюється Рада безбар'єрності як постійно діючий консультативно-дорадчий орган при Кабінеті Міністрів України.

Положення про Раду безбар'єрності, у тому числі її завдання, права, склад, порядок формування та організації роботи, механізми прозорості та взаємодії з іншими органами, затверджує Кабінет Міністрів України.

Стаття 12. Повноваження центральних органів виконавчої влади у забезпеченні державної політики формування безбар'єрного суспільства

1. Національний координатор — центральний орган виконавчої влади, визначений Кабінетом Міністрів України для забезпечення реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства.

Національний координатор:

1) Національний координатор взаємодіє з Кабінетом Міністрів України через центральний орган виконавчої влади, через якого спрямовується та координується його діяльність. Подання на розгляд Кабінету Міністрів України проектів актів, звітів, доповідей та інших документів національного координатора здійснюється цим центральним органом виконавчої влади в порядку, встановленому законодавством.

2) координує державну політику формування безбар'єрного суспільства; готує проекти Національної стратегії та планів її реалізації і подає їх через відповідний орган виконавчої влади;

3) готує щорічні звіти та Національну доповідь про стан реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства та вносить їх на розгляд Кабінету Міністрів України через центральний орган виконавчої влади, через якого спрямовується та координується його діяльність; забезпечує їх оприлюднення у строки та в порядку, визначені законодавством;

4) готує щорічні звіти та щорічну Національну доповідь про стан реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства, подає їх на розгляд Кабінету Міністрів України через члена Кабінету Міністрів України, через якого спрямовується та координується діяльність національного координатора, та забезпечує їх оприлюднення у строки і в порядку, визначені законодавством;

5) здійснює організаційний супровід діяльності Ради безбар'єрності як її секретаріат, у тому числі скликає та готує засідання Ради безбар'єрності,

забезпечує оприлюднення матеріалів Ради у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

6) організовує міжвідомчу взаємодію з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, представником Президента України з питань безбар'єрності, інститутами громадянського суспільства та міжнародними партнерами;

7) готує та в установленому порядку подає пропозиції щодо вдосконалення законодавства, підзаконних актів і методичних документів у сфері формування безбар'єрного суспільства;

8) організовує розроблення і впровадження державних та регіональних програм модернізації й адаптації будівель і споруд, житла, пішохідної та транспортної інфраструктури, рухомого складу з урахуванням потреб людей на відповідних територіях та вимог законодавства;

9) забезпечує методичне, інформаційне та комунікаційне супроводження реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства; організовує підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців; ініціює та замовляє наукові й соціологічні дослідження;

10) у межах повноважень, визначених законами України, представляє пропозиції України у взаємодії з іншими державами та міжнародними організаціями щодо формування безбар'єрного суспільства;

11) здійснює інші повноваження у сфері формування безбар'єрного суспільства, визначені цим Законом та іншими законами України.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціальної політики:

1) у межах повноважень формує та реалізує державну політику формування безбар'єрного суспільства у соціальній сфері, зокрема в частині соціальної допомоги, підтримки, догляду та соціальних послуг;

2) забезпечує врахування принципів рівності, універсального дизайну, доступності та інклюзивності під час підготовки проєктів нормативно-правових актів, методик оцінювання потреб отримувачів послуг і допомог, а також на всіх етапах публічних закупівель товарів, робіт і послуг для закладів та програм соціальної сфери (планування, технічні специфікації, критерії оцінки, умови виконання договорів), у тому числі щодо обладнання, меблів, засобів догляду, транспортних послуг соціального призначення, а також елементів безбар'єрного середовища загального користування, зокрема дитячих і спортивних майданчиків;

3) у межах повноважень організовує планування і реалізацію заходів з адаптації будівель, приміщень, обладнання, навігації та послуг закладів соціального обслуговування до вимог доступності для маломобільних груп,

людей з інвалідністю, людей старшого віку та дітей — відповідно до законодавства, державних будівельних норм;

4) забезпечує доступність інформації та комунікацій у соціальній сфері (у тому числі через доступні формати та допоміжні технології), а також доступність вебресурсів, мобільних застосунків, електронних інтерфейсів і терміналів самообслуговування, що належать до його сфери управління;

5) узагальнює практику застосування законодавства та в установленому порядку подає пропозиції щодо його вдосконалення;

6) впроваджує персоналізований підхід до надання соціальної допомоги з урахуванням бар'єрів, з якими стикаються різні суспільні групи, у тому числі люди з досвідом війни, внутрішньо переміщені особи, сім'ї з дітьми, люди старшого віку, люди з інвалідністю та інші суспільні групи, які потребують підтримки;

7) розробляє та впроваджує заходи з підтримки сімей у складних життєвих обставинах із забезпеченням недискримінаційного доступу до послуг;

8) у межах повноважень координує розвиток мережі інклюзивних дитячих закладів, служб підтримки батьків і програм раннього втручання; сприяє адаптації інфраструктури та сервісів закладів, що працюють із дітьми, до вимог доступності;

9) організовує створення та у межах повноважень забезпечує доступність і інклюзивність притулків, кризових кімнат та консультаційних центрів для постраждалих від насильства; забезпечує безбар'єрний доступ до гарячих ліній, кризових і соціальних сервісів, у тому числі для людей, які пережили насильство, полон чи катування;

10) у межах повноважень координує надання соціальної підтримки в межах гуманітарного реагування, зокрема щодо соціальної допомоги, догляду і соціального супроводу, з урахуванням принципів доступності та інклюзивності; сприяє адаптації закладів обслуговування внутрішньо переміщених осіб до вимог доступності;

11) організовує підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації соціальних працівників, соціальних менеджерів, фахівців із соціальної роботи, психологів та адміністраторів соціальних програм з питань доступності, інклюзивності та комунікації з різними суспільними групами;

12) розробляє та забезпечує проведення інформаційно-просвітницьких програм щодо безбар'єрності у соціальній сфері для різних суспільних груп і професійних спільнот, із застосуванням доступних форматів подання інформації;

13) взаємодіє з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, міжнародними організаціями, благодійними фондами й громадськими об'єднаннями щодо розвитку доступних та інклюзивних соціальних послуг;

- 14) бере участь у розробленні та впровадженні міжнародних програм, проектів у сфері соціальної інклюзії;
- 15) здійснює інші повноваження у сфері формування безбар'єрного суспільства в соціальній сфері, визначені Конституцією України та законами України.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я:

- 1) у межах повноважень формує та реалізує державну політику формування безбар'єрного суспільства у сфері охорони здоров'я, зокрема у частині доступу до медичної допомоги, реабілітаційної допомоги, психічного здоров'я, громадського здоров'я та екстреної медичної допомоги;
- 2) інтегрує принципи універсального дизайну, доступності, інклюзивності та недискримінації у всі етапи публічних закупівель товарів, робіт і послуг для системи охорони здоров'я, зокрема щодо медичних виробів, обладнання, програмного забезпечення, транспорту медичного призначення та архітектурних елементів закладів охорони здоров'я;
- 3) у межах повноважень організовує та забезпечує у системі закладів охорони здоров'я планування і реалізацію заходів з адаптації будівель, приміщень, внутрішньої навігації, санітарно-гігієнічних вузлів, обладнання і послуг до вимог доступності відповідно до чинного законодавства;
- 4) забезпечує доступність інформації та комунікацій у сфері охорони здоров'я, у тому числі із застосуванням доступних форматів та допоміжних технологій, а також забезпечує доступність цифрових сервісів (офіційних вебресурсів, електронних сервісів, мобільних застосунків, сервісів телемедицини, електронних записів, терміналів самообслуговування та інформаційних терміналів), що належать до його сфери управління, відповідно до встановлених вимог;
- 5) здійснює у межах повноважень моніторинг стану дотримання вимог доступності та інклюзивності у закладах охорони здоров'я і при наданні медичних послуг; узагальнює практику застосування законодавства та в установленому порядку подає пропозиції щодо його вдосконалення; забезпечує подання даних і звітів у порядку та строки, визначені Кабінетом Міністрів України;
- 6) у межах повноважень координує впровадження доступних рішень і технологій у закладах охорони здоров'я, у тому числі в аптечних закладах та інших суб'єктів системи охорони здоров'я;
- 7) забезпечує підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації медичних працівників у закладах вищої освіти, що здійснюють підготовку здобувачів освіти у галузі знань «Охорона здоров'я та соціальне

забезпечення» щодо принципів доступності, інклюзивності, універсального дизайну, комунікації з різними групами пацієнтів;

8) взаємодіє з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, надавачами медичних і фармацевтичних послуг, громадськими об'єднаннями та міжнародними організаціями з питань забезпечення доступності та інклюзивності у сфері охорони здоров'я;

9) організовує інформаційно-просвітницькі заходи для населення щодо прав на доступ до медичних послуг, профілактики, підтримки психічного здоров'я, здорового способу життя, із застосуванням доступних форматів подання інформації;

10) бере участь у міжнародному співробітництві з питань упровадження принципів безбар'єрності у сфері охорони здоров'я, адаптації кращих міжнародних практик та залучення міжнародної технічної і фінансової допомоги;

11) здійснює інші повноваження у сфері формування безбар'єрного суспільства в охороні здоров'я, визначені Конституцією України та законами України.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах освіти і науки:

1) у межах повноважень формує та реалізує державну політику формування безбар'єрного суспільства в освіті і науці, зокрема щодо інклюзивного навчання у закладах дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої, післядипломної освіти, освіти дорослих, неформальної освіти та освіти протягом життя;

2) забезпечує врахування принципів універсального дизайну, доступності, інклюзивності та недискримінації під час підготовки проєктів нормативно-правових актів, вимог акредитації та ліцензування, кваліфікаційних вимог і процедур оцінювання якості освіти та наукової діяльності;

3) у межах повноважень забезпечує доступність освітнього і наукового середовища та ресурсів, у тому числі будівель, гуртожитків, навчальних і спортивних майданчиків, лабораторій, бібліотек, а також інформації і цифрових сервісів, із застосуванням доступних форматів та допоміжних технологій; забезпечує доступність цифрових послуг у частині інформаційних ресурсів і сервісів, що належать до його сфери управління, відповідно до встановлених вимог;

4) у межах повноважень організовує та забезпечує планування і реалізацію заходів з адаптації освітньої та наукової інфраструктури (у тому

числі приміщень, внутрішньої навігації, санітарно-гігієнічних приміщень, спортивних споруд, гуртожитків та укриттів) до вимог доступності та інклюзивності, а також забезпечення розумного пристосування в освітньому процесі, включно з підтримкою та супроводом за потреби, відповідно до чинного законодавства, державних будівельних норм;

5) забезпечує врахування принципів універсального дизайну, доступності, інклюзивності та недискримінації під час підготовки методичних матеріалів і вимог до організації публічних закупівель товарів, робіт і послуг для закладів освіти і науки, зокрема щодо навчальних матеріалів, обладнання, меблів, засобів навчання, елементів благоустрою і навігації, з дотриманням законодавства у сфері публічних закупівель;

6) забезпечує доступність процедур вступу, поточного та підсумкового оцінювання, у тому числі шляхом надання розумного пристосування та доступних форматів під час вступних випробувань, атестації, екзаменів і тестувань;

7) здійснює у межах повноважень моніторинг стану дотримання вимог доступності та інклюзивності у закладах освіти і наукових установах, у тому числі стосовно інформаційно-цифрового середовища; узагальнює практику застосування законодавства та в установленому порядку вносить пропозиції щодо його вдосконалення; забезпечує подання даних і звітів у порядку та строки, визначені Кабінетом Міністрів України;

8) координує діяльність органів управління освітою, закладів освіти і наукових установ щодо впровадження доступності та інклюзії; забезпечує підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників і інших працівників закладів освіти щодо універсального дизайну, доступної комунікації, інклюзивних практик та недискримінації;

9) взаємодіє з центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, закладами освіти і науковими установами, громадськими об'єднаннями та міжнародними організаціями з питань забезпечення доступності освітніх і наукових послуг, кваліфікаційних програм та програм освіти протягом життя;

10) організовує інформаційно-просвітницькі заходи для учасників освітнього процесу, наукової спільноти та надавачів освітніх послуг з питань безбар'єрності, доступності та інклюзії, із застосуванням доступних форматів подання інформації;

11) бере участь у міжнародному співробітництві щодо впровадження доступних та інклюзивних підходів у сфері освіти і науки, адаптації кращих міжнародних практик та залучення міжнародної технічної і фінансової допомоги;

12) здійснює інші повноваження у сфері формування безбар'єрного суспільства в освіті і науці, визначені Конституцією України та законами України.

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері культури:

- 1) інтегрує принципи доступності, універсального дизайну, інклюзивності та недискримінації до підзаконних актів, норм і процедур у сфері культури, а також на всі етапи публічних закупівель товарів, робіт і послуг для закладів культури;
- 2) забезпечує доступність послуг, просторів і цифрових сервісів закладів культури, що належать до сфери його управління, з дотриманням вимог законодавства про доступність;
- 3) організовує інформаційні та просвітницькі кампанії і культурні заходи з популяризації цінностей безбар'єрності із застосуванням доступних форматів подання інформації та із залученням інститутів громадянського суспільства;
- 4) у взаємодії з центральним органом виконавчої влади у сферах освіти і науки та іншими центральними органами виконавчої влади сприяє включенню компетентностей з доступності та безбар'єрної комунікації до освітніх програм підготовки кадрів; забезпечує в межах повноважень безперервний професійний розвиток працівників підпорядкованих закладів шляхом методичного супроводу та координації підвищення кваліфікації;
- 5) сприяє розробленню та періодичному перегляду методичних рекомендацій щодо безбар'єрної комунікації та доступних форматів у культурній сфері;
- 6) координує діяльність закладів культури та закладів освіти у сфері культури, що належать до сфери його управління, щодо впровадження універсальних та інклюзивних рішень, у тому числі кодексів етичної комунікації та недопущення стереотипізації і мови ворожнечі;
- 7) здійснює інші повноваження у частині реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства у сфері культури, визначені Конституцією України та законами України.

6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах медіа, інформаційній та видавничій:

- 1) інтегрує вимоги доступності та принципи універсального дизайну до підзаконних актів, процедур і методичних документів у межах своєї компетенції;
- 2) забезпечує доступність власних вебресурсів, мобільних застосунків, електронних сервісів і інформаційних матеріалів;
- 3) сприяє впровадженню доступних форматів у продукції підпорядкованих суб'єктів;

- 4) організовує інформаційні та просвітницькі кампанії щодо безбар'єрності із застосуванням доступних форматів подання інформації та із залученням інститутів громадянського суспільства;
- 5) у взаємодії з Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення бере участь у процесах спільного (само-)регулювання щодо забезпечення доступності контенту відповідно до законодавства про медіа;
- 6) взаємодіє з творчими спілками, медіаорганізаціями та профільними об'єднаннями та сприяє координації впровадження універсальних і інклюзивних рішень, у тому числі кодексів етичної комунікації та недопущення стереотипізації і мови ворожнечі, у межах процедур спільного (само-)регулювання, передбачених законодавством України;
- 7) сприяє розробленню та періодичному перегляду методичних рекомендацій щодо безбар'єрної комунікації та доступних форматів у медійній та інформаційній сферах;
- 8) здійснює секторальний моніторинг у межах своєї компетенції та подає національному координаторові дані, інформацію та звіти у порядку і строки, визначені Кабінетом Міністрів України;
- 9) бере участь у міжнародному співробітництві та впровадженні кращих практик щодо доступності сервісів і контенту;
- 10) здійснює інші повноваження у частині реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства у сферах медіа, інформаційній та видавничій, визначені Конституцією України та законами України.

7. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері підтримки та реалізації інтересів ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб і членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України:

- 1) формує та реалізує державну політику формування безбар'єрного суспільства у межах повноважень;
- 2) забезпечує врахування принципів універсального дизайну, доступності, інклюзивності та недискримінації під час підготовки проєктів нормативно-правових актів, державних програм і рішень у відповідній сфері, а також на всіх етапах публічних закупівель товарів, робіт і послуг;
- 3) організовує розроблення та впровадження програм адаптації інфраструктури закладів соціального, медичного, освітнього, професійного призначення для потреб ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб і членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України — до вимог доступності;

- 4) здійснює моніторинг дотримання вимог доступності під час надання послуг, що забезпечуються органами державної влади та органами місцевого самоврядування для ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб і членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України;
- 5) координує діяльність органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та недержавних організацій щодо впровадження інклюзивних рішень для ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб і членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України;
- 6) забезпечує розвиток системи соціальної, психологічної, професійної адаптації та реінтеграції ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб і членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України — з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп;
- 7) розробляє та впроваджує програми доступної медичної, психологічної, соціальної, освітньої, професійної, реабілітаційної, відновної та реінтеграційної підтримки для ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб і членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України;
- 8) організовує підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців з питань безбар'єрності, доступної комунікації та інклюзії, які працюють з ветеранами війни, особами, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалими учасниками Революції Гідності, членами сімей таких осіб та членами сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членами сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України;
- 9) взаємодіє з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, міжнародними організаціями та громадськими об'єднаннями, у тому числі ветеранськими, щодо забезпечення доступності послуг і цифрових сервісів;
- 10) забезпечує доступність і інклюзивність цифрових сервісів та інформаційних ресурсів у сфері підтримки ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб і членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України;
- 11) впроваджує механізми оцінювання потреб ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників

Революції Гідності, членів сімей таких осіб і членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України для удосконалення та адаптації програм підтримки в частині державної політики формування безбар'єрного суспільства;

12) забезпечує інформаційну політику у сфері підтримки ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб і членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України, у тому числі шляхом реалізації державних комунікаційних стратегій, проведення інформаційних кампаній, просування принципів безбар'єрності та протидії стигматизації;

13) здійснює інші повноваження у частині реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства у відповідній сфері, визначені законодавством та актами Кабінету Міністрів України.

8. Центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується на забезпечення формування та реалізації державної політики у сферах молодіжної політики, фізичної культури і спорту та утвердження української національної та громадянської ідентичності:

1) у межах повноважень формує та реалізує державну політику формування безбар'єрного суспільства у зазначених сферах;

2) забезпечує врахування принципів універсального дизайну, доступності, інклюзивності та недискримінації під час підготовки проєктів нормативно-правових актів і програм у зазначених сферах, з дотриманням законодавства у сфері публічних закупівель та з урахуванням державних будівельних норм;

3) забезпечує доступність цифрових послуг у частині інформаційних ресурсів та сервісів, що належать до його сфери управління;

4) сприяє розвитку молодіжної інфраструктури, доступної для молоді, організовує та забезпечує будівництво і реконструкцію спортивних споруд з урахуванням різних потреб людей, у тому числі для занять адаптивним спортом та залучення людей старшого віку до занять фізичною культурою і спортом, здійснює в межах повноважень контроль за ефективністю використання спортивних споруд;

5) здійснює у межах повноважень моніторинг стану забезпечення доступності та інклюзивності об'єктів і послуг у зазначених сферах та координує взаємодію з іншими центральними і місцевими органами виконавчої влади щодо формування безбар'єрного середовища у зазначених сферах;

6) сприяє впровадженню безбар'єрних рішень та інклюзивних програм у діяльність спортивних федерацій, громадських об'єднань і закладів

молодіжної політики, у тому числі із забезпеченням розумного пристосування для учасників і відвідувачів відповідно до закону;

7) забезпечує підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців у зазначених сферах з питань безбар'єрності, зокрема безбар'єрної комунікації, інклюзивності та рівності;

8) взаємодіє з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування щодо застосування принципів доступності під час підготовки і проведення фізкультурно-оздоровчих, спортивних заходів та спортивних змагань, заходів молодіжної політики та заходів з утвердження української національної та громадянської ідентичності, а також у проєктах розвитку спортивної інфраструктури;

9) організовує інформаційно-просвітницькі кампанії і програми медіаграмотності для просування безбар'єрності як суспільної норми, із застосуванням доступних форматів подання інформації;

10) бере участь у міжнародному співробітництві та реалізації проєктів, спрямованих на забезпечення доступності та інклюзивності програм у зазначених сферах, у тому числі щодо впровадження кращих світових практик;

11) здійснює інші повноваження у частині реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства у зазначених сферах, визначені законом та актами Кабінету Міністрів України.

9. Центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується на забезпечення формування та реалізації державної політики у сферах цифровізації, електронного урядування, надання електронних та адміністративних послуг:

1) формує та реалізує державну політику формування безбар'єрного суспільства у цифровому середовищі та сфері електронних комунікацій, забезпечуючи доступ до електронних і адміністративних послуг, електронної демократії;

2) інтегрує принципи універсального дизайну, доступності, цифрової інклюзії та недискримінації до нормативно-правових актів, державних програм у сферах цифровізації, електронних і адміністративних послуг, електронної ідентифікації та довірчих послуг;

3) запроваджує вимоги до цифрової доступності вебресурсів, мобільних застосунків, електронних документів і форм, мультимедійного контенту, матеріалів у простій мові, легкому читанні, сумісності з допоміжними технологіями, зрозумілої навігації та доступних інтерфейсів;

4) координує забезпечення доступності цифрових сервісів та електронних інформаційних терміналів, у тому числі пунктів надання адміністративних послуг, самообслуговування, електронних табло/черг,

контакт-центрів, а також доступності повідомлень про надзвичайні ситуації та сервісів екстреної комунікації у доступних форматах;

5) організовує розроблення та впровадження державних і міжвідомчих програм цифрової доступності для користувачів, зокрема людей з інвалідністю, людей старшого віку, людей з досвідом війни, людей, які були переміщені, та інших суспільних груп;

6) забезпечує здійснення публічних закупівель з урахуванням вимог цифрової доступності на всіх етапах щодо товарів, робіт і послуг;

7) здійснює моніторинг і контроль дотримання вимог цифрової доступності у державних вебресурсах, мобільних застосунках, електронних сервісах, інформаційних системах та інфраструктурі; організовує аудит доступності, плани усунення невідповідностей і звітність національному координаторові в порядку та строки, визначені Кабінетом Міністрів України;

8) координує діяльність органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів у сфері надання електронних і адміністративних послуг щодо впровадження доступних та інклюзивних цифрових рішень; сприяє розвитку послуг з доступності;

9) сприяє інноваціям у сфері цифрової доступності;

10) забезпечує підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців державного і приватного секторів з питань цифрової доступності;

11) організовує інформаційно-просвітницькі заходи щодо прав і можливостей людей у сфері цифрової доступності та безпечного користування електронними послугами із застосуванням доступних форматів;

12) бере участь у міжнародному співробітництві і впровадженні кращих практик цифрової доступності та інклюзії;

13) здійснює інші повноваження у частині реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства у цифровому середовищі, визначені законом та актами Кабінету Міністрів України.

10. Центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується на забезпечення формування та реалізації державної політики у сферах економічного та соціального розвитку, праці та зайнятості:

1) у межах повноважень формує та реалізує державну політику формування безбар'єрного суспільства в економічній сфері та на ринку праці;

2) забезпечує врахування принципів універсального дизайну, доступності, інклюзивності та недискримінації під час підготовки проєктів нормативно-правових актів і державних програм, у тому числі щодо товарів, робіт і послуг широкого вжитку;

- 3) забезпечує на всіх етапах публічних закупівель урахування вимог доступності до товарів, робіт і послуг, у тому числі закупівлю у визначених законом випадках адаптивних товарів, доступних клієнтських інтерфейсів, терміналів самообслуговування та сервісів обслуговування споживачів;
- 4) організовує розроблення і впровадження державних програм розвитку ринку праці та зайнятості, включно з підтримуваним працевлаштуванням, субсидуванням робочих місць, компенсаціями витрат на облаштування робочих місць і розумне пристосування, програмами перенавчання та підвищення кваліфікації, а також підтримкою самозайнятості та підприємництва;
- 5) встановлює та впроваджує вимоги до роботодавців щодо недискримінації, розумного пристосування та безпечних і здорових умов праці з урахуванням потреб працівників;
- 6) координує діяльність підприємств, установ та організацій у частині впровадження універсальних і інклюзивних рішень і технологій у виробництві та наданні безбар'єрних послуг, а також створенні товарів, які відповідають вимогам доступності;
- 7) забезпечує дотримання вимог доступності до продукції, робіт і послуг у межах повноважень, визначених законом;
- 8) забезпечує взаємодію з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та громадськими об'єднаннями щодо впровадження безбар'єрних рішень у зазначених сферах;
- 9) організовує проведення інформаційно-просвітницьких заходів для суб'єктів господарювання та громадян з питань безбар'єрності, зокрема рівності, доступності та інклюзивності;
- 10) бере участь у міжнародному співробітництві щодо впровадження підходів безбар'єрності в економічній сфері, у тому числі щодо зайнятості, та імплементації кращих практик;
- 11) здійснює інші повноваження у частині реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства у зазначених сферах, визначені законом та актами Кабінету Міністрів України.

11. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері оборони:

- 1) у межах повноважень та в частині, що стосується, забезпечує формування та реалізацію державної політики формування безбар'єрного суспільства в системі органу, включно з умовами проходження військової служби, лікування, відновлення та реабілітації військовослужбовців;
- 2) забезпечує доступність та інклюзивність об'єктів, послуг і цифрових сервісів у системі органу для всіх людей, які ними користуються або взаємодіють з органом, відповідно до законодавства, державних

будівельних норм, а щодо цифрових сервісів — вимог доступності, установлених законодавством;

3) у межах повноважень забезпечує врахування різноманіття антропометричних параметрів та фізіологічних особливостей військовослужбовців, які підлягають речовому забезпеченню, під час забезпечення засобами індивідуального захисту, предметами обмундирування та спеціальним (адаптивним) одягом, у тому числі для поранених;

4) взаємодіє з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями та міжнародними організаціями щодо впровадження безбар'єрних рішень у сфері оборони;

5) бере участь у міжнародному співробітництві з питань впровадження безбар'єрності у сфері оборони та залучення міжнародної технічної та/або фінансової допомоги;

6) здійснює інші повноваження у сфері формування безбар'єрного суспільства в системі органу, визначені законом та актами Кабінету Міністрів України.

12. Інші центральні органи виконавчої влади у межах своєї компетенції та в координації з національним координатором:

1) забезпечують реалізацію державної політики формування безбар'єрного суспільства у відповідних секторах;

2) інтегрують вимоги доступності та принципи універсального дизайну в підзаконні акти, стандарти, норми, процедури та публічні закупівлі;

3) призначають відповідальних осіб (підрозділи) з питань безбар'єрності та забезпечують навчання працівників;

4) здійснюють секторальний моніторинг і подають національному координаторові дані, інформацію та звіти у порядку і строки, визначені Кабінетом Міністрів України;

5) забезпечують доступність вебресурсів, мобільних застосунків, електронних інтерфейсів і терміналів самообслуговування;

6) беруть участь у комунікаційних і просвітницьких заходах, спрямованих на утвердження культури безбар'єрності;

7) вносять пропозиції щодо вдосконалення законодавства у відповідних сферах.

12. Порядок взаємодії, обміну даними та звітування між національним координатором і іншими центральними органами виконавчої влади визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 13. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій у забезпеченні державної політики формування безбар'єрного суспільства

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські, районні державні адміністрації в межах своїх повноважень:

- 1) беруть участь у реалізації Національної стратегії формування безбар'єрного суспільства;
- 2) утворюють місцеві ради безбар'єрності та забезпечують їх діяльність і відкритість відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України;
- 3) забезпечують реалізацію державної політики формування безбар'єрного суспільства на відповідній території;
- 4) забезпечують підготовку (розроблення) проєктів планів заходів з реалізації затверджених регіональних стратегій розвитку та внесення змін до них, у порядку, визначеному законодавством; організовують виконання затверджених планів заходів і звітують у встановленому порядку; при підготовці враховують Національну стратегію формування безбар'єрного суспільства.
- 5) організовують у межах повноважень взаємодію суб'єктів на відповідній території під час реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства; діяльність територіальних органів центральних органів виконавчої влади координується відповідними центральними органами виконавчої влади;
- 6) забезпечують міжсекторальну та міжвідомчу взаємодію і обмін інформацією щодо впровадження рішень у сфері формування безбар'єрного суспільства, у тому числі з національним координатором;
- 7) здійснюють моніторинг стану реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства на відповідній території та подають звітність у строки і порядку, визначені законодавством;
- 8) забезпечують доступність об'єктів, що перебувають у їхній власності чи управлінні, а також доступність послуг, які надаються такими органами або підпорядкованими установами;
- 9) забезпечують цифрову доступність офіційних вебсайтів, мобільних застосунків, електронних сервісів, інформаційних терміналів і систем інформування/черг відповідно до встановлених вимог;
- 10) забезпечують у публічних закупівлях на всіх етапах урахування вимог доступності товарів, робіт і послуг;
- 11) забезпечують приймання та розгляд звернень і скарг відповідно до законів України "Про звернення громадян", "Про адміністративні послуги", Кодексу адміністративного судочинства України та цього Закону, у тому числі із застосуванням доступних каналів комунікації;

- 12) залучають інститути громадянського суспільства, зокрема організації людей з інвалідністю, молоді, людей старшого віку, батьків, до планування, реалізації та оцінювання заходів у сфері формування безбар'єрного суспільства;
- 13) забезпечують публічні комунікації в доступних форматах та проводять інформаційно-просвітницькі кампанії з утвердження безбар'єрності як суспільної норми;
- 14) організовують навчання та підвищення кваліфікації працівників апаратів і підпорядкованих установ з питань безбар'єрності, доступної комунікації та інклюзивних практик.

Стаття 14. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування у забезпеченні державної політики формування безбар'єрного суспільства

1. Сільські, селищні, міські, районні у містах (у разі їх утворення), обласні та районні ради, їх виконавчі органи в межах своїх повноважень:

- 1) у межах повноважень затверджують стратегії розвитку територіальних громад та відповідні програми/плани їх реалізації, забезпечуючи узгодженість із Національною стратегією формування безбар'єрного суспільства та документами державної і регіональної політики;
- 2) затверджують місцеві програми (плани) комунікаційного супроводу стратегій розвитку територіальних громад у частині безбар'єрності; для їх виконання затверджують плани заходів.
- 3) інтегрують вимоги доступності та універсального дизайну до місцевих нормативно-правових актів і рішень у сферах просторового планування, містобудівних умов та обмежень, правил благоустрою, паспортів маршрутів, транспортних схем, технічних умов на підключення об'єктів;
- 4) забезпечують доступність об'єктів, що перебувають у їхній власності чи управлінні, та доступність послуг, які надаються такими органами або підпорядкованими комунальними підприємствами, установами та організаціями;
- 5) утворюють ради безбар'єрності на місцевому рівні та забезпечують їх діяльність і відкритість відповідно до порядку, визначеного законодавством;
- 6) визначають уповноважену посадову особу (координатора) з питань формування безбар'єрного суспільства у виконавчих органах відповідної ради та забезпечують умови для її діяльності; координатор організовує підготовку місцевої стратегії та комунікаційної стратегії, скликає засідання місцевої ради безбар'єрності, щороку звітує про стан реалізації політики на

пленарному засіданні відповідної ради та подає зведену інформацію національному координаторові у порядку, визначеному законодавством;

7) забезпечують у публічних закупівлях на всіх етапах урахування вимог доступності товарів, робіт і послуг;

8) проводять аудит (обстеження) доступності об'єктів, послуг і цифрових ресурсів, затверджують плани усунення бар'єрів та забезпечують їх виконання;

9) забезпечують приймання та розгляд звернень і скарг відповідно до законів України "Про звернення громадян", "Про адміністративні послуги", Кодексу адміністративного судочинства України та цього Закону, у тому числі із застосуванням доступних каналів комунікації;

10) здійснюють моніторинг та публічне звітування про стан реалізації політики формування безбар'єрного суспільства на території територіальної громади у строки і порядку, визначені законодавством;

11) забезпечують проведення громадського обговорення місцевої політики формування безбар'єрного суспільства;

12) забезпечують комунікацію в доступних форматах та просувають безбар'єрність як суспільну норму, у тому числі проводять щорічний «Тиждень безбар'єрності» та інші просвітницькі кампанії;

13) сприяють залученню громадськості, бізнесу та міжнародних партнерів до реалізації безбар'єрних проєктів на території територіальної громади.

2.Верховна Рада Автономної Республіки Крим, у межах повноважень, визначених Конституцією України та законами України, а також актами Верховної Ради України:

1) затверджує у межах компетенції стратегію та план заходів Автономної Республіки Крим з реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства, узгоджені з Національною стратегією та документами державної регіональної політики;

2) затверджує комунікаційну стратегію до такої регіональної стратегії;

3) заслуховує щорічні звіти Ради міністрів Автономної Республіки Крим про стан реалізації політики безбар'єрності;

приймає нормативно-правові акти Автономної Республіки Крим у межах компетенції, забезпечуючи інтеграцію вимог доступності та принципів універсального дизайну;

4) здійснює контроль у формах, передбачених законами України щодо реалізації затверджених програм і планів у сфері безбар'єрності;

5) утворює консультативно-дорадчий орган Раду безбар'єрності при Верховній Раді Автономної Республіки Крим для залучення громадськості, експертів і представників вразливих груп;

- 6) забезпечує відкритість та публічність прийняття рішень у зазначеній сфері, у тому числі через проведення публічних консультацій відповідно до законодавства;
- 7) інші повноваження, передбачені Конституцією України, законами України.

Стаття 15. Фонд безбар'єрності

1. Фонд безбар'єрності (далі — Фонд) є бюджетною установою, юридичною особою публічного права, що утворюється Кабінетом Міністрів України та належить до сфери управління національного координатора.
2. Фонд діє на підставі Положення про Фонд, яке затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням національного координатора.
3. Основними завданнями Фонду є:
 - 1) надання на конкурсних засадах грантів та іншої підтримки для проєктної та інституційної діяльності, а також співфінансування заходів, спрямованих на створення безбар'єрного простору, послуг, інформації та цифрових рішень;
 - 2) підтримка впровадження універсального дизайну, розумного пристосування, доступних цифрових та інформаційних рішень;
 - 3) підтримка навчальних, комунікаційних та дослідницьких проєктів у сфері формування безбар'єрного суспільства;
 - 4) ведення та оприлюднення реєстру поданих заявок і профінансованих проєктів у порядку, визначеному цим Законом та Положенням про Фонд.
 - 5) забезпечення узгодженості заходів Фонду з державними та регіональними програмами у відповідних сферах шляхом взаємодії з центральними органами виконавчої влади та іншими державними установами у порядку, визначеному Положенням про Фонд.
4. Органами управління Фонду є наглядова рада та дирекція. Наглядова рада здійснює нагляд і контроль за діяльністю Фонду в межах, визначених цим Законом та Положенням про Фонд. Дирекція здійснює управління поточною діяльністю Фонду.
5. Наглядова рада Фонду є колегіальним наглядовим органом у складі дев'яти осіб і формується за квотним принципом:
 - 1) дві особи — за поданням Верховної Ради України;
 - 2) дві особи — за поданням національного координатора;

3) п'ять осіб — за результатами відкритого конкурсу з числа представників інститутів громадянського суспільства, з яких не менше однієї третини становлять представники організацій людей з інвалідністю, молоді, людей старшого віку, батьків.

Порядок висування, відбору та призначення членів наглядової ради визначається Положенням про Фонд.

При формуванні складу наглядової ради Фонду забезпечується представництво кожної статі не менш як 40 відсотків.

Голова наглядової ради обирається із числа членів наглядової ради у порядку, визначеному Положенням про Фонд, та здійснює свої повноваження на громадських засадах.

Строк повноважень члена наглядової ради становить три роки. Одна й та сама особа не може бути членом наглядової ради Фонду більш як два строки поспіль.

Члени наглядової ради Фонду здійснюють свої повноваження на громадських засадах. Витрати, пов'язані з виконанням повноважень членів наглядової ради Фонду, відшкодовуються за рахунок коштів Фонду в порядку, визначеному Положенням про Фонд.

6. Не може бути членом наглядової ради Фонду особа, яка:

- 1) рішенням суду визнана недієздатною або цивільна дієздатність якої обмежена;
- 2) має не зняту чи не погашену в установленому законом порядку судимість за вчинення злочину;
- 3) протягом останнього року до дня призначення піддавалася адміністративному стягненню за корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення.

7. Дирекція Фонду є постійно діючим виконавчим і розпорядчим органом Фонду, що здійснює управління поточною діяльністю Фонду в межах повноважень, визначених Положенням про Фонд.

Дирекція Фонду складається з директора Фонду та інших членів дирекції. Кількісний склад і структура дирекції Фонду визначаються наглядовою радою Фонду за поданням директора Фонду.

Директор Фонду входить до складу дирекції за посадою.

Директор Фонду обирається наглядовою радою на конкурсних засадах у порядку, визначеному Положенням про Фонд.

Контракт з директором Фонду укладається у встановленому законодавством порядку центральним органом виконавчої влади, через який спрямовується та координується діяльність національного координатора, строком до чотирьох років з можливістю одноразового переукладення поспіль.

Трудові договори з членами дирекції Фонду укладаються у формі контракту в порядку, визначеному Положенням про Фонд.

Умови оплати праці осіб, які працюють у Фонді за трудовими договорами, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

8. Надання підтримки за рахунок коштів Фонду здійснюється на конкурсних засадах відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України за поданням національного координатора.

Рішення про надання підтримки ухвалює наглядова рада Фонду на підставі оприлюднених критеріїв оцінювання.

Підтримка суб'єктів господарювання надається з дотриманням законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання.

Порядок конкурсного відбору експертів, формування та роботи експертних рад, критерії оцінювання заявок, вимоги до незалежності, прозорості та звітування затверджує наглядова рада Фонду. Експерти зобов'язані декларувати потенційний конфлікт інтересів; у разі його наявності такі експерти відсторонюються від оцінювання відповідних заявок.

Розмір і порядок виплати винагороди експертам визначаються методикою, затвердженою Кабінетом Міністрів України.

Члени наглядової ради, експерти, члени їхніх сімей, пов'язані з ними особи, а також афілійовані організації не можуть бути одержувачами підтримки з коштів Фонду в період виконання ними повноважень та протягом одного року після їх припинення. Усі такі особи перед кожним конкурсом та/або засіданням подають декларації про відсутність конфлікту інтересів у порядку, встановленому Положенням про Фонд.

9. Прозорість, звітність і контроль діяльності Фонду забезпечуються шляхом:

- 1) оприлюднення на офіційному вебсайті Фонду у формі відкритих даних протоколів засідань наглядової ради, оголошень конкурсів, рішень про надання підтримки, повних реєстрів поданих заявок, укладених договорів та звітів про їх виконання;
- 2) щорічного підготовлення Фондом звіту про діяльність, використання коштів та досягнуті результати; подання такого звіту національному координаторові через центральний орган виконавчої влади, через який спрямовується та координується його діяльність, та оприлюднення звіту у строки і порядку, визначені законодавством;
- 3) здійснення державного фінансового контролю відповідно до закону.

10. Фонд є замовником у розумінні Закону України «Про публічні закупівлі» та здійснює закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до законодавства про публічні закупівлі.

11. Адміністративні витрати Фонду не можуть перевищувати граничного відсотка, встановленого Кабінетом Міністрів України.

12. Фонд є розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня за бюджетною програмою, визначеною законом про Державний бюджет України. Головним розпорядником коштів за такою програмою є національний координатор у межах своїх бюджетних повноважень та відповідно до Бюджетного кодексу України.

13. Джерела формування коштів Фонду:

- 1) кошти Державного бюджету України в межах бюджетних призначень, передбачених законом про Державний бюджет України за відповідною бюджетною програмою;
- 2) власні надходження бюджетної установи, не заборонені законодавством, що зараховуються до спеціального фонду державного бюджету в порядку, визначеному Бюджетним кодексом України;
- 3) добровільні внески фізичних та юридичних осіб, у тому числі іноземних, що не суперечать законодавству України;
- 4) кошти міжнародної технічної допомоги та/або міжнародних фінансових організацій відповідно до міжнародних договорів України та актів Кабінету Міністрів України;
- 5) інші джерела, не заборонені законодавством.

Фонд забезпечує окремий облік коштів, визначених у пунктах 3–5 цієї частини, відповідно до законодавства.

14. Фонд має відокремлене майно, яке є об'єктом права державної власності та закріплюється за Фондом на праві узуфрукта державного майна або на іншому речовому праві на чуже майно, передбаченому законом. Фонд здійснює управління таким майном у межах, визначених законодавством.

15. Кошти Фонду спрямовуються на:

- 1) надання грантів та/або співфінансування;
- 2) оплату послуг експертів;
- 3) інформаційні, навчальні та дослідницькі заходи;
- 4) інші витрати, пов'язані з виконанням завдань Фонду, визначених цим Законом та Положенням про Фонд безбар'єрності.

16. Прозорість, звітність і контроль. Фонду:

- 1) оприлюднює на вебсайті Фонду у формі відкритих даних протоколи наглядової ради, оголошення, рішення про надання
- 2) підтримки, повні реєстри заявок, укладених договорів і звітів про виконання;
- 3) щорічно готує звіт про діяльність, використання коштів та результати, подає його уповноваженому органу та оприлюднює їх;
- 4) підлягає державному фінансовому контролю.

17. Фонд є замовником у розумінні Закону України «Про публічні закупівлі».

18. Адміністративні витрати Фонду не можуть перевищувати граничного відсотка, встановленого Кабінетом Міністрів України.

Стаття 16. Участь інститутів громадянського суспільства

1. Інститути громадянського суспільства, зокрема громадські об'єднання людей з інвалідністю, старших людей, молоді, батьків беруть участь у формуванні та реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства шляхом:

- 1) участі у публічних консультаціях, робочих групах, експертних обговореннях;
- 2) подання пропозицій до нормативно-правових актів, державних і місцевих програм, стратегій та планів заходів;
- 3) здійснення моніторингу стану дотримання вимог безбар'єрності;

- 4) інформування громадськості та участі у проведенні інформаційних кампаній з питань формування та імплементації державної політики безбар'єрного суспільства для різних суспільних груп, у тому числі людей з досвідом війни, сімей з дітьми, молоді, людей з інвалідністю, людей старшого віку та інших суспільних груп, які потребують підтримки;
- 5) проведення незалежної оцінки доступності просторів, послуг, інформації, цифрових сервісів.

Стаття 17. Обов'язки постачальників послуг та інших суб'єктів господарювання

1. Дія цієї статті поширюється на підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, фізичних осіб — підприємців та інших суб'єктів господарювання, які:

- 1) надають публічні послуги або комерційні послуги, відкриті для загального користування;
- 2) беруть участь у виконанні державних, регіональних чи місцевих програм;
- 3) провадять діяльність за рахунок коштів Державного бюджету України або місцевих бюджетів;
- 4) виконують роботи чи надають послуги, що впливають на доступність об'єктів, інфраструктури, інформації, цифрових сервісів і просторів.

2. Суб'єкти, зазначені у частині першій цієї статті, зобов'язані забезпечувати дотримання принципів формування безбар'єрного суспільства, у тому числі вимог доступності інфраструктури, послуг, інформації та цифрових рішень, відповідно до державних будівельних норм, технічних регламентів та інших вимог законодавства.

3. Контроль за дотриманням вимог цієї статті здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування у межах повноважень і в порядку, визначених законом.

4. Фізичні та юридичні особи, які не дотримуються вимог щодо безбар'єрності, несуть відповідальність згідно із законом.

Стаття 18. Оцінка відповідності принципам державної політики формування безбар'єрного суспільства під час правової експертизи

1. Проекти нормативно-правових актів готуються з обов'язковим урахуванням принципів державної політики формування безбар'єрного

суспільства, визначених цим Законом. Оцінка відповідності таких проєктів зазначеним принципам здійснюється в межах та у порядку, встановлених законодавством про правотворчу діяльність та Регламентом Кабінету Міністрів України, без запровадження окремого виду правової експертизи.

2. Кабінет Міністрів України затверджує методичні рекомендації щодо урахування принципів формування безбар'єрного суспільства під час підготовки проєктів нормативно-правових актів та перегляду чинних нормативно-правових актів.

РОЗДІЛ III

Планування, моніторинг, оцінка та нагляд щодо державної політики формування безбар'єрного суспільства

Стаття 19. Інструменти управління державною політикою формування безбар'єрного суспільства

1. Інструментами планування та управління державною політикою формування безбар'єрного суспільства є:

- 1) Національна стратегія формування безбар'єрного суспільства (далі — Національна стратегія);
- 2) Комунікаційна стратегія до Національної стратегії;
- 3) регіональні та місцеві стратегії реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства;
- 4) стратегії розвитку територіальних громад та програми/плани їх реалізації;
- 5) державні, регіональні та місцеві цільові програми у відповідних сферах;
- 6) система моніторингу та оцінювання реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства;
- 7) механізми участі громадськості у плануванні, реалізації, моніторингу та оцінці рішень.

2. Національна стратегія розробляється національним координатором у співпраці з іншими виконавцями в межах діяльності Ради безбар'єрності, включає напрями державної політики, визначені частиною третьою статті 5 цього Закону, та схвалюється Кабінетом Міністрів України; координацію її реалізації забезпечує національний координатор; хід її виконання щорічно відображається у щорічній Національній доповіді; Національна стратегія є підставою для підготовки регіональних і місцевих стратегій та планів заходів центральних органів виконавчої влади і підлягає періодичному

перегляду один раз на три роки у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. Комунікативна стратегія до Національної стратегії розробляється національним координатором в межах діяльності Ради безбар'єрності і схвалюється Кабінетом Міністрів України; визначає цілі, аудиторії, ключові повідомлення, канали та стандарти доступної комунікативності; встановлює план заходів і показники ефективності та забезпечує єдність підходів державних органів і органів місцевого самоврядування до інформування та просвітництва; передбачає проведення щорічного «Тижня безбар'єрності» як загальнонаціональної комунікативної ініціативи із визначенням тематики, відповідальних виконавців, принципів доступності, порядку моніторингу та публічного звітування, строки проведення, координатор та порядок організації «Тижня безбар'єрності» встановлюються актом Кабінету Міністрів України.

4. Регіональні та місцеві стратегії реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства розробляються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування за методичним керівництвом національного координатора, з урахуванням Національної стратегії та із залученням громадськості; затверджуються відповідними органами; підлягають періодичному перегляду у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та оприлюднюються у формах відкритих даних.

5. Система моніторингу та оцінювання реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства встановлюється Кабінетом Міністрів України в межах Національної стратегії. Вона передбачає підготовку та оприлюднення щорічної Національної доповіді, ведення відкритих даних про хід реалізації політики, регулярну звітність центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також періодичне незалежне оцінювання не рідше одного разу на три роки.

6. Механізми участі громадськості у плануванні, реалізації, моніторингу та оцінюванні рішень забезпечуються Кабінетом Міністрів України, національним координатором, центральними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування в межах чинного законодавства та цього Закону.

Стаття 20. Моніторинг реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства

1. Національний координатор у межах повноважень організовує та координує моніторинг реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства, відповідає за методологію моніторингу, зведення та публічне оприлюднення його результатів, а також за підготовку аналітичних матеріалів, у тому числі проєкту щорічної Національної доповіді про стан реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства. Проєкт щорічної Національної доповіді вноситься на розгляд Кабінету Міністрів України через центральний орган виконавчої влади, через якого спрямовується та координується діяльність національного координатора.

2. Методика моніторингу та мінімальний обов'язковий набір показників (індикаторів) результативності затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, через якого спрямовується та координується діяльність національного координатора.

3. Національний координатор забезпечує ведення та регулярне оновлення відкритого набору даних моніторингу у машиночитному форматі з метаданими відповідно до законодавства про відкриті дані; оновлення здійснюється не рідше ніж щокварталу.

Центральний орган виконавчої влади, через який спрямовується та координується діяльність національного координатора, щороку надсилає Представнику Президента України з питань безбар'єрності узагальнену інформацію про результати моніторингу реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства та інформацію про виконання наданих рекомендацій.

4. Рада безбар'єрності розглядає результати моніторингу, готує висновки і рекомендації Кабінету Міністрів України та сприяє їх оприлюдненню у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

5. Порядок інформаційної взаємодії, подання та оприлюднення даних моніторингу, у тому числі між національним координатором, центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та Радою безбар'єрності, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 21. Державний контроль у сфері створення безбар'єрного суспільства

1. Державний контроль у сфері створення безбар'єрного суспільства - це сукупність заходів, спрямованих на дотримання суб'єктами

господарювання вимог законодавства у сфері створення безбар'єрного суспільства під час провадження ними господарської діяльності.

Державний контроль у сфері створення безбар'єрного суспільства здійснюється центральними органами виконавчої влади відповідно до Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності".

Державний контроль суб'єктів господарювання, які є фізичними особами, здійснюється відповідно до Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" з урахуванням особливостей правового статусу таких осіб. Порядок контролю у сфері створення безбар'єрного суспільства визначається Кабінетом Міністрів України.

Державний контроль у сфері створення безбар'єрного суспільства здійснюється у порядку проведення планових та позапланових перевірок за територіальним принципом та галузевого підпорядкування.

Плановою перевіркою вважається перевірка, що передбачена планом роботи контролю, який затверджується керівником такого органу.

Позаплановою перевіркою вважається перевірка, що не передбачена планом роботи органу контролю.

Підставами для проведення позапланової перевірки є:

- 1) подання суб'єктом господарювання письмової заяви про проведення перевірки за його бажанням;
- 2) необхідність проведення перевірки достовірності даних, наведених у офіційних документах, протягом трьох місяців з дня подання зазначених документів;
- 3) виявлення факту порушень законодавства у сфері створення безбар'єрного суспільства;
- 4) перевірка виконання суб'єктом господарювання вимог приписів органів державного контролю у сфері створення безбар'єрного суспільства;
- 5) вимога посадових осіб органу нагляду центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері створення безбар'єрного суспільства, про проведення перевірки за наявності підстав, передбачених законом;

6) звернення фізичних чи юридичних осіб про порушення суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері створення безбар'єрного суспільства;

7) вимога правоохоронних органів про проведення перевірки.

Повторне проведення позапланової перевірки за тим самим фактом (фактами), що був (були) підставою для раніше проведеної позапланової перевірки, забороняється.

Проведення позапланових перевірок з інших підстав, крім передбачених цією статтею, забороняється.

У разі систематичного (два і більше разів підряд) перешкоджання проведенню перевірки посадовим особам органу державного контролю, невиконання вимог приписів посадових осіб органів державного контролю щодо усунення порушень законодавства у сфері створення безбар'єрного суспільства, встановлених під час перевірки, а також в інших випадках, визначених Законом, відповідний орган державного контролю має право призупинити господарську діяльність суб'єкта господарювання.

Орган державного контролю у сфері створення безбар'єрного суспільства використовує відомості з електронної системи з метою здійснення заходів державного контролю.

2. Орган державного контролю у сфері створення безбар'єрного суспільства розглядає відповідно до закону справи про адміністративні правопорушення та справи про правопорушення у сфері створення безбар'єрного суспільства.

3. Посадові особи органів державного контролю під час перевірки мають право:

1) безперешкодного доступу до місць будівництва об'єктів та до об'єктів/місць провадження господарської діяльності, що підлягають обов'язковому обстеженню;

2) складати протоколи про вчинення правопорушень, акти перевірок та накладати штрафи відповідно до закону;

3) у разі виявлення порушення вимог законодавства у сфері створення безбар'єрного суспільства видавати обов'язкові для виконання приписи щодо:

а) усунення порушення вимог законодавства у сфері створення безбар'єрного суспільства;

б) призупиняти господарську діяльність суб'єктів господарювання у випадках, визначених цим Законом;

4) проводити перевірку відповідності діяльності суб'єкта господарювання, затвердженим вимогам, зйомки, замірів, випробувань, а також ведення журналів робіт, наявності у передбачених законодавством випадках паспортів, актів та протоколів випробувань, сертифікатів та іншої документації;

5) проводити перевірку відповідності діяльності суб'єкта господарювання, вимогам норм і правил згідно із законодавством;

6) залучати до проведення перевірок представників центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, експертних та громадських організацій (за погодженням з їх керівниками), фахівців галузевих науково-дослідних та науково-технічних організацій;

7) одержувати в установленому законодавством порядку від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, фізичних осіб інформацію та документи, необхідні для здійснення державного контролю у сфері створення безбар'єрного суспільства.

Забороняється витребовувати у суб'єктів господарювання інформацію та документи податкової, фінансової звітності, щодо оплати праці, руху коштів та інші, не пов'язані із здійсненням державного контролю у сфері створення безбар'єрного суспільства;

8) здійснювати фіксування процесу проведення перевірки з використанням фото-, аудіо- та відеотехніки;

9) здійснювати контроль за дотриманням порядку обстеження та паспортизації об'єктів, а також за реалізацією заходів щодо забезпечення надійності та безпеки під час їх експлуатації.

На одному об'єкті, який є предметом державного контролю у сфері створення безбар'єрного суспільства, приписи про усунення порушення вимог законодавства у сфері створення безбар'єрного суспільства, а також складання протоколів про вчинення правопорушень та накладення штрафів можуть стосуватися кількох суб'єктів господарювання.

4. Орган державного контролю у сфері створення безбар'єрного суспільства у своїй діяльності взаємодіє з органами виконавчої влади, що здійснюють контроль за дотриманням природоохоронних, санітарно-гігієнічних, протипожежних вимог, вимог у сфері охорони праці, енергозбереження та інших вимог, передбачених законом, а також з органами державної статистики, Національної поліції, прокуратури та іншими правоохоронними і контролюючими органами.

5. Забезпечення діяльності органів державного контролю у сфері створення безбар'єрного суспільства та їх працівників необхідними засобами здійснюється в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

6. Постанови органів державного контролю у сфері створення безбар'єрного суспільства можуть бути оскаржені в порядку, передбаченому Законом України "Про адміністративну процедуру", до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у певній галузі, або до адміністративного суду.

7. У разі заподіяння шкоди, спричинення збитків внаслідок порушення працівниками органу державного контролю у сфері створення безбар'єрного суспільства вимог, встановлених законами, а також вимог щодо перевірок суб'єктів господарювання може звернутися до адміністративного суду із заявою про відшкодування матеріальної та моральної шкоди.

8. Суб'єкт господарювання має право звернутися до адміністративного суду щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності посадових осіб органу державного контролю у сфері створення безбар'єрного суспільства.

Стаття 22. Державний нагляд у сфері створення безбар'єрного суспільства

1. Державний нагляд - це сукупність заходів, спрямованих на дотримання уповноваженими органами, структурними підрозділами Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій та виконавчими органами сільських, селищних, міських рад з питань державного контролю у сфері створення безбар'єрного суспільства, іншими органами, що

здійснюють контроль у сфері у сфері створення безбар'єрного суспільства (далі - об'єкти нагляду), вимог законодавства у сфері створення безбар'єрного суспільства під час провадження ними своєї діяльності.

2. Державний нагляд у сфері створення безбар'єрного суспільства здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у відповідній сфері у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. З метою здійснення державного нагляду у сфері створення безбар'єрного суспільства посадові особи органів нагляду:

1) перевіряють законність рішень у сфері створення безбар'єрного суспільства, прийнятих об'єктами нагляду;

2) витребовують від органів державної влади, фізичних та юридичних осіб документи і матеріали щодо предмета нагляду, одержують інформацію з автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та баз даних, створених органами державної влади;

3) мають право безперешкодного доступу до місць провадження діяльності, об'єктів, приміщень, документів та матеріалів, необхідних для здійснення нагляду;

4) вимагають від органів державного контролю у сфері створення безбар'єрного суспільства проведення перевірок у разі наявності ознак порушення вимог у сфері створення безбар'єрного суспільства;

5) залучають у разі потреби до здійснення нагляду фахівців підприємств, установ, організацій, контрольних і фінансових органів;

6) використовують відомості електронних систем.

4. У разі виявлення порушень вимог законодавства у сфері створення безбар'єрного суспільства, вчинених об'єктами нагляду, посадові особи органів нагляду мають право:

1) видавати обов'язкові до виконання об'єктами нагляду приписи про усунення порушень вимог законодавства у сфері створення безбар'єрного суспільства;

2) притягати посадових осіб об'єктів нагляду до відповідальності за вчинені правопорушення відповідно до закону;

- 3) ініціювати притягнення посадових осіб об'єктів нагляду до дисциплінарної відповідальності;
- 4) вносити подання про звільнення посадової особи об'єкта нагляду до органу, який здійснив його призначення;
- 5) вносити подання про позбавлення права виконувати певні види робіт посадової особи об'єкта нагляду до органу, яким таке право надавалося;
- 6) звертатися до адміністративного суду з позовами про скасування рішень, прийнятих об'єктами нагляду, які порушують вимоги законодавства у сфері створення безбар'єрного суспільства з подальшим оприлюдненням такої інформації;
- 7) зупиняти дію рішень, прийнятих об'єктами нагляду відповідно до визначених цим Законом повноважень, які порушують вимоги законодавства у сфері створення безбар'єрного суспільства), з одночасним поданням позову до адміністративного суду про скасування такого рішення та подальшим оприлюдненням такої інформації.

Інформація про притягнення до адміністративної відповідальності посадової особи об'єкта нагляду направляється керівнику центрального органу виконавчої влади, або голові відповідної місцевої державної адміністрації, або відповідного органу місцевого самоврядування для прийняття рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності винної особи.

Відомості про притягнення до адміністративної відповідальності посадових осіб об'єктів нагляду не пізніше наступного робочого дня оприлюднюються у встановленому порядку.

За невиконання письмових вимог посадових осіб органу нагляду у сфері створення безбар'єрного суспільства посадові особи об'єктів нагляду несуть відповідальність відповідно до закону.

5. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у відповідній галузі, здійснює контроль за додержанням суб'єктами господарювання ліцензійних умов провадження видів господарської діяльності.

РОЗДІЛ IV

Фінансування та підтримка реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства

Стаття 23. Фінансове забезпечення реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства

1. Фінансове забезпечення заходів із формування та реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства здійснюється в межах бюджетного законодавства та наявних бюджетних призначень за рахунок:

- 1) коштів Державного бюджету України, у тому числі за бюджетними програмами центральних органів виконавчої влади, субвенціями місцевим бюджетам, коштами Державного фонду регіонального розвитку, відповідно до Бюджетного кодексу України;
- 2) коштів місцевих бюджетів, у тому числі за місцевими та регіональними програмами, у межах відповідних бюджетних повноважень;
- 3) коштів державних страхових (солідарних) фондів та програм, що ними адмініструються, а також коштів програм державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення у межах повноважень відповідних розпорядників бюджетних коштів та у порядку, визначеному законом;
- 4) коштів міжнародної технічної допомоги та/або міжнародних фінансових організацій — відповідно до міжнародних договорів України та актів Кабінету Міністрів України;
- 5) грантів, благодійної допомоги, інших не заборонених законом джерел, а також коштів та внесків приватних партнерів у рамках державно-приватного партнерства та інших форм співпраці — у порядку, визначеному законодавством.

2. Планування та використання бюджетних коштів здійснюються за програмно-цільовим методом у порядку, визначеному Бюджетним кодексом України, із включенням до відповідних бюджетних програм показників (індикаторів) результативності, що відображають ступінь досягнення цілей державної політики формування безбар'єрного суспільства, з урахуванням середньострокового бюджетного планування.

3. Реалізація заходів може здійснюватися на умовах співфінансування з державного та місцевих бюджетів, а також із залученням коштів, зазначених у пунктах 3–5 частини першої цієї статті. Рішення про співфінансування приймаються:

- 1) Кабінетом Міністрів України — у разі залучення коштів державного бюджету, у тому числі надання субвенцій місцевим бюджетам та/або коштів Державного фонду регіонального розвитку, а також у випадках, передбачених актами Кабінету Міністрів України щодо програм міжнародної технічної допомоги, з урахуванням вимог бюджетного законодавства;
- 2) відповідними місцевими радами або їх виконавчими органами — щодо коштів місцевих бюджетів у межах їх бюджетних повноважень та бюджетних призначень;
- 3) керівними органами державних страхових (солідарних) фондів та/або іншими уповноваженими розпорядниками коштів відповідних програм — у межах їх повноважень, визначених законом, та в межах наявних фінансових ресурсів;
- 4) іншими співфінансувальниками — у межах їхніх повноважень та відповідно до законодавства.

4. Видатки на забезпечення державної політики формування безбар'єрного суспільства можуть включати, зокрема: проектування, будівництво, реконструкцію, капітальний і поточний ремонт об'єктів з урахуванням вимог доступності; закупівлю обладнання та асистивних технологій; забезпечення розумного пристосування; розроблення та впровадження цифрових сервісів, що відповідають вимогам доступності; проведення аудитів доступності; навчання персоналу; інформаційно-просвітницькі заходи.

5. Під час здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг, результат яких впливає на доступність об'єктів, інформації або сервісів, замовники обов'язково включають до технічних специфікацій вимоги щодо доступності та/або універсального дизайну відповідно до державних будівельних норм і рішень Кабінету Міністрів України. Пропозиції, що не відповідають таким обов'язковим вимогам, відхиляються як такі, що не відповідають умовам закупівлі. За наявності підстав, передбачених законом про публічні закупівлі, замовники можуть застосовувати нецінові критерії оцінки, які враховують ефективність, довговічність і життєвий цикл безбар'єрних рішень.

6. Порядок спрямування та використання коштів державного бюджету, підстави надання субвенцій місцевим бюджетам на заходи впровадження державної політики формування безбар'єрного суспільства, а також особливості залучення коштів міжнародної технічної допомоги визначаються Кабінетом Міністрів України з урахуванням вимог бюджетного законодавства.

7. Національний координатор щороку узагальнює та оприлюднює інформацію про обсяги фінансування заходів впровадження державної політики формування безбар'єрного суспільства з усіх джерел, із розбивкою за видами заходів, адміністративно-територіальними одиницями та показниками результативності, на підставі інформації, наданої розпорядниками бюджетних коштів, органами місцевого самоврядування, державними страховими (солідарними) фондами та іншими суб'єктами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Такі дані включаються до щорічної Національної доповіді і оприлюднюються у формі відкритих даних відповідно до законодавства.

Стаття 24. Міжнародне співробітництво у реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства

1. Міжнародне співробітництво у реалізації державної політики формування безбар'єрного суспільства здійснюється відповідно до Конституції України, законів України та міжнародних договорів України.

2. Міжнародне співробітництво України у сфері формування безбар'єрного суспільства здійснюється, зокрема, шляхом:

- 1) укладення та виконання міжнародних договорів України, у тому числі двосторонніх і багатосторонніх угод у сфері формування безбар'єрного суспільства, у межах повноважень, визначених законом;
- 2) адаптації законодавства України у сфері формування безбар'єрного суспільства до асquis Європейського Союзу;
- 3) гармонізації законодавства України у сфері формування безбар'єрного суспільства з нормами та стандартами відповідних міжнародних організацій;
- 4) обміну даними, професійним досвідом і кращими практиками, проведення спільних досліджень, розроблення методик моніторингу, оцінювання та статистики;
- 5) навчання, стажування, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців;
- 6) участі у програмах і проєктах міжнародної технічної допомоги та міжнародних фінансових організацій, у тому числі у реалізації спільних пілотних проєктів;
- 7) участі у міжнародних конференціях, семінарах та інших заходах.

3. Координацію міжнародного співробітництва у сфері формування безбар'єрного суспільства забезпечує Кабінет Міністрів України через національного координатора у взаємодії з Міністерством закордонних

справ України та іншими центральними органами виконавчої влади. Порядок такої взаємодії визначається актами Кабінету Міністрів України.

4. Результати міжнародного співробітництва враховуються під час підготовки та перегляду Національної стратегії формування безбар'єрного суспільства і відображаються у щорічній Національній доповіді.

Стаття 25. Відповідальність за порушення законодавства щодо державної політики формування безбар'єрного суспільства

1. Фізичні та юридичні особи, винні у порушенні вимог цього Закону та актів, прийнятих на його виконання, несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову та іншу відповідальність згідно із законом.

2. Застосування заходів відповідальності не звільняє порушників від обов'язку усунути виявлені порушення та відшкодувати завдану шкоду у порядку, встановленому законом.

РОЗДІЛ V

Прикінцеві та перехідні положення

[Положення щодо набрання чинності та змін до інших законодавчих актів (Прикінцеві та перехідні положення) будуть внесені в наступній редакції.]